

ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยคัดสรรกับคุณภาพชีวิตของนักศึกษาพยาบาล
สถาบันอุดมศึกษาเอกชน

**The Relationships between Selected Factors and Quality of Life
of Nursing Students in the Private Higher Education Institution**

มาลีวัล เลิศสาครศิริ, ค.ด., Maleewan Lertsakornsiri, Ph.D.^{1*}

วิลาวณีย์ เพ็งพานิช, พย.ม., Wilawan Phengpanich, MS.N.²

¹รองศาสตราจารย์ ดร., คณะพยาบาลศาสตร์ วิทยาลัยเซนต์หลุยส์

¹Associate Professor, Ph.D., Faculty of Nursing, Saint Louis College, Sathorn, Bangkok

²อาจารย์, คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพบุรี

²Lecturer, Faculty of Nursing, Bangkokthonburi University

*Corresponding Author Email: maleewan@slc.ac.th

Received: April 23, 2020

Revised: July 9, 2020

Accepted: November 16, 2020

บทคัดย่อ

การวิจัยเชิงพรรณานี้เป็นการศึกษาวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยคัดสรรกับคุณภาพชีวิตของนักศึกษาพยาบาล สถาบันอุดมศึกษาเอกชน กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1-4 สถาบันอุดมศึกษาเอกชน เขตกรุงเทพมหานคร 4 สถาบัน จำนวน 324 คน เลือกโดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น เครื่องมือวิจัยเป็นแบบสอบถาม ประกอบด้วยข้อมูลส่วนบุคคล ปัจจัยคัดสรรและคุณภาพชีวิตของนักศึกษาพยาบาล ที่ผ่านการตรวจความตรงเชิงเนื้อหาโดยผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน หาค่าดัชนีความตรงของแบบสอบถามส่วนปัจจัยคัดสรรและคุณภาพชีวิตได้เท่ากับ .91 และ .89 ค่าความเที่ยงได้เท่ากับ .96 และ .95 ตามลำดับ วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน ผลการวิจัยพบว่า คุณภาพชีวิตโดยรวมของนักศึกษาพยาบาลอยู่ในระดับดี ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.87 ปัจจัยคัดสรร ได้แก่ พฤติกรรมการสอนของอาจารย์ ลักษณะทางกายภาพ การปรับตัวของนักศึกษา เจตคติต่อการเรียน ลักษณะมุ่งอนาคตทางการเรียน สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษา กับอาจารย์/เพื่อน/ผู้ปกครอง มีความสัมพันธ์ทางบวกระดับปานกลางกับคุณภาพชีวิตของนักศึกษาพยาบาล สถาบันอุดมศึกษาเอกชน เขตกรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($r=.642, .585, .515, .475, .445, .568, .495, \text{ และ } .329$ ตามลำดับ) จากผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่าสถาบันอุดมศึกษา ควรคำนึงถึงการจัดสรรสิ่งต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อส่งเสริมให้นักศึกษาพยาบาลมีคุณภาพชีวิตที่ดี

คำสำคัญ: คุณภาพชีวิตนักศึกษาพยาบาล สถาบันอุดมศึกษาเอกชน

Abstract

This descriptive research was conducted to examine the relationships between selected factors and quality of life of nursing students in the private higher education institution. The samples were 324 of the first-fourth year nursing students from 4 institutions. The samples were selected by stratified random sampling. The research tools were questionnaires consisting of personal data, selected factors, and quality of life of nursing students. The questionnaires were validated by three experts. The content validity of the selected factors, and quality of life of nursing students were .91 and .89, the reliability were .96 and .95, respectively. The data were analyzed by frequency, percentage, mean, standard deviation, and Pearson's product moment correlation coefficient. The results indicated that the nursing students had average scores of quality of life at good level ($\bar{X} = 3.87$, $SD=.50$). The selected factors such as teaching behavior of instructors, physical condition, student adaptability, learning attitude, learning future-oriented, the relationships between students and instructors, friends, and parents were statistically significant at the positive moderate relationship with quality of life of nursing students at $p<.01$ ($r=.642, .585, .515, .475, .445, .568, .495, \text{ and } .329$, respectively). This study suggests that the higher education institution should consider the allocation of various related things in order to increase quality of life of nursing students.

Keyword: *quality of life of nursing students, private higher education institution*

บทนำ

การจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษา มีบทบาทและความสำคัญอย่างยิ่งในสังคม เป็นการจัดการศึกษาที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีความเจริญงอกงามทางสติปัญญา มีความรู้ความสามารถ มีคุณภาพที่ตอบสนองต่อความต้องการกำลังคนในการพัฒนาประเทศในการศึกษาที่ดีนั้นนอกเหนือจากการสร้างคน ให้มีสติปัญญา และเป็นคนดีแล้วยังต้องสร้างให้คนมีความสุขด้วย เพราะเมื่อได้เรียนรู้อย่างมีความสุขแล้วจะทำให้คนเรียนรู้ที่จะดำรงชีวิตอย่างถูกต้อง สมบูรณ์ โดยคิดถึงประโยชน์ของสังคมและประเทศชาติมากกว่าประโยชน์ส่วนตัวเป็นคนดีมีความสุขในการที่จะช่วยเหลือผู้อื่น การที่จะเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ ในการทำงานและทำประโยชน์ให้กับสังคมและประเทศชาติ อันเป็นไปตามเจตนารมณ์และความมุ่งหมายของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ

พ.ศ. 2553 ที่ได้รับชื่อว่า “การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อมุ่งพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ มีคุณธรรม จริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข” ถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ ซึ่งการพัฒนาคนเพื่อต่อไปพัฒนาประเทศชาติให้อยู่รอด และได้เปรียบในการแข่งขันจัดเป็นภารกิจของทุกภาคส่วนของสังคม โดยสิ่งสำคัญของการพัฒนาคนคือ การศึกษา เนื่องจากเป็นการลงทุนรูปแบบหนึ่งที่ทำให้คนมีคุณภาพมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งสถาบันอุดมศึกษาที่มีบทบาทหน้าที่ในการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพให้กับประชาชนในชาติ

การจัดการเรียนการสอนทางพยาบาลศาสตร์เป็นการจัดการศึกษาที่เตรียมพยาบาล ให้เป็นผู้ที่มีความสามารถทั้งในด้านวิชาการและมีความสามารถในการปฏิบัติกรพยาบาลตามลักษณะของวิชาชีพ ซึ่งมีการจัดการเรียนการสอนทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติเพื่อผลิตบุคลากรทางวิชาชีพการพยาบาลให้เป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถในการในศาสตร์สาขานี้เป็นอย่างดี เพื่อความปลอดภัยและความมั่นใจของผู้รับบริการ พร้อมทั้งมีเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพในการปฏิบัติการพยาบาล สามารถใช้ความรู้และทักษะต่างๆ ได้อย่างเหมาะสม รวมถึงเพื่อให้ได้ผลลัพธ์การเรียนรู้ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาพยาบาลศาสตร์ พ.ศ. 2552 ทั้ง 6 ด้าน คือ ด้านคุณธรรม จริยธรรม ความรู้ ทักษะทางปัญญา ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ ทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลขการสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และทักษะการปฏิบัติทางวิชาชีพ นักศึกษาที่ก้าวเข้าสู่การศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาพยาบาลศาสตร์ พ.ศ. 2552 ที่เน้นหนักทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ นักศึกษาพยาบาลทุกสถาบันการศึกษาพยาบาลทั้งรัฐบาลและเอกชนจึงต้องมีการฝึกปฏิบัติการพยาบาลในสถานบริการสุขภาพ นักศึกษาต้องปฏิบัติงานบนหอผู้ป่วยตั้งแต่เช้า หรืออยู่เวร เป็นงานที่ต้องรับผิดชอบชีวิตมนุษย์ ทำให้นักศึกษาพยาบาลต้องมีความรับผิดชอบสูงทั้งต่อตนเองและบุคคลอื่น ซึ่งถือว่าเป็นหัวใจของการเรียนการสอนทางการพยาบาลในการฝึกปฏิบัติการพยาบาลนักศึกษาต้องดูแลผู้ที่มีความเจ็บป่วยในสภาพต่างๆ ต้องมีความเสียสละ รับผิดชอบ และต้องใช้ความระมัดระวังอย่างสูง รวมถึงสมรรถนะต่างๆ ของการเป็นพยาบาลในอนาคตที่จำเป็นต้องอาศัยเวลาในการฝึกฝน ดังนั้นการเรียนการสอนภาคปฏิบัติอาจส่งผลต่อการดูแลสุขภาพและคุณภาพชีวิตของนักศึกษาพยาบาล ทำให้มีความวิตกกังวล กลัว และเครียดได้ ดังการศึกษาของมาลีวัล เลิศสาครศิริ (2558)

ที่พบว่า ความเครียดของนักศึกษาพยาบาลชั้น ปีที่ 3 โดยรวมอยู่ในระดับเครียดปานกลาง และวิธีการจัดการความเครียดขณะฝึกปฏิบัติงานห้องคลอดโดยรวมอยู่ในระดับมาก นอกจากนี้ยังพบว่าทำให้มีการเปลี่ยนแปลงในชีวิตประจำวันจากการมีประสบการณ์การฝึกปฏิบัติงานในห้องคลอด คือ แบบแผนการนอนหลับ และแบบแผนการรับประทานอาหารเปลี่ยนไป ทั้งนี้การเรียนของนักศึกษาพยาบาลโดยเฉพาะการฝึกปฏิบัติงานของนักศึกษาเป็นงานที่ต้องเผชิญกับความเจ็บปวด ความทุกข์ทรมานของผู้อื่น ความเสี่ยงติดเชื้อซึ่งมีผลมาจากการใกล้ชิดกับผู้ป่วย ทั้งยังเผชิญกับความตึงเครียดจากญาติผู้ป่วย อาจารย์นิเทศ และงานที่ต้องรับผิดชอบ นักศึกษาพยาบาลต้องฝึกฝนและควบคุมตนเองให้มีความรับผิดชอบสูง เสียสละ อดทน รู้จักแก้ปัญหา การตัดสินใจที่ถูกต้องรวดเร็ว เพื่อให้การพยาบาลเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และนักศึกษาายังเผชิญกับภาวะสุขภาพตนเองโดยตรง จากเวลาในการขึ้นฝึกปฏิบัติงานตั้งแต่เช้าหรืออยู่เวร การพักผ่อนที่ไม่เพียงพอ การรับประทานอาหารที่ไม่ตรงเวลาหรือไม่มีประโยชน์ ดังการศึกษาของจงกลวรรณ มุสิกทอง, อรวรรณ ศรียุคศุภธ, รัตนาภรณ์ คงคาม, และนาตยา แสงวิชัยภัทร (2553) ที่พบว่านักศึกษาคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดลจำนวน 258 คน มีพฤติกรรมการรับประทานอาหารโดยรวมไม่เหมาะสม ร้อยละ 30 ของนักศึกษามีดัชนีมวลกายต่ำกว่าเกณฑ์ปกติ และนักศึกษาร้อยละ 11 มีน้ำหนักตัวเกินจนถึงอ้วน และการศึกษาของศิวพร ทองสุข, พรรณวดี พุฒวัฒน์ และพิศสมัย อรทัย (2556) ที่พบว่านักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1 ที่ยังไม่ได้ฝึกปฏิบัติการพยาบาลจะมีพฤติกรรมการรับประทานอาหารเหมาะสมกว่าชั้นปีที่ 2-4 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ นักศึกษาพยาบาลจึงจำเป็นต้องมีการดูแลสุขภาพตนเอง เพื่อให้มีสุขภาพร่างกายที่แข็งแรง มีความสามารถดูแลผู้ป่วยได้อย่างสุดความสามารถและเป็นแบบอย่างที่ดี

แก่ประชาชน จะเห็นได้ว่านักศึกษาพยาบาลซึ่งเป็นวัยที่มีการพัฒนาจากวัยรุ่นเข้าสู่วัยผู้ใหญ่ นักศึกษาต้องเผชิญกับปัญหาต่างๆ ทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ สังคมและสิ่งแวดล้อม เช่น การเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับระบบการศึกษา การเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกาย จิตใจ สภาพแวดล้อม การพักผ่อนนอนหลับ ความวิตกกังวล ความเครียด และการจัดการความเครียด การปรับตัวของนักศึกษาพยาบาลในการใช้ชีวิตในวิทยาลัย การอยู่หอพัก การทำกิจกรรมต่างๆ ของสถาบัน การเรียนการสอน ความคาดหวังของบิดา มารดา ผู้ปกครองและสังคม การเห็นคุณค่าในตนเอง ความมั่นใจและการเชื่อมั่นในความสามารถของตนเอง เป็นต้น (ฉล่องรัฐ อินทรีย์, 2554) สิ่งต่างๆ ล้วนมีผลต่อคุณภาพชีวิตของนักศึกษาพยาบาลทั้งสิ้น ทั้งนี้จากการทบทวนวรรณกรรมส่วนใหญ่ได้มีการศึกษาคุณภาพชีวิตของนักศึกษาพยาบาลในสถาบันการศึกษาของรัฐ แต่นักศึกษาพยาบาลในสถาบันอุดมศึกษาเอกชนจะมีลักษณะการเรียนการสอน การดำเนินชีวิต ลักษณะทางกายภาพ การปรับตัว เป็นต้น ที่แตกต่างจากสถาบันการศึกษาของรัฐ ดังนั้นจึงได้ดำเนินการศึกษาในครั้งนี้

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาลักษณะคุณภาพชีวิตของนักศึกษาพยาบาล สถาบันอุดมศึกษาเอกชน
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างเจตคติต่อการเรียน การปรับตัวของนักศึกษา ลักษณะมุ่งอนาคตทางการเรียน พฤติกรรมการสอนของอาจารย์ ลักษณะทางกายภาพ และสัมพันธ์ภาพระหว่างนักศึกษา กับเพื่อน/ผู้ปกครอง/อาจารย์ กับคุณภาพชีวิตของนักศึกษาพยาบาล สถาบันอุดมศึกษาเอกชน

สมมติฐานการวิจัย

ปัจจัยคัดสรร ได้แก่ เจตคติต่อการเรียน การปรับตัวของนักศึกษา ลักษณะมุ่งอนาคตทางการเรียน

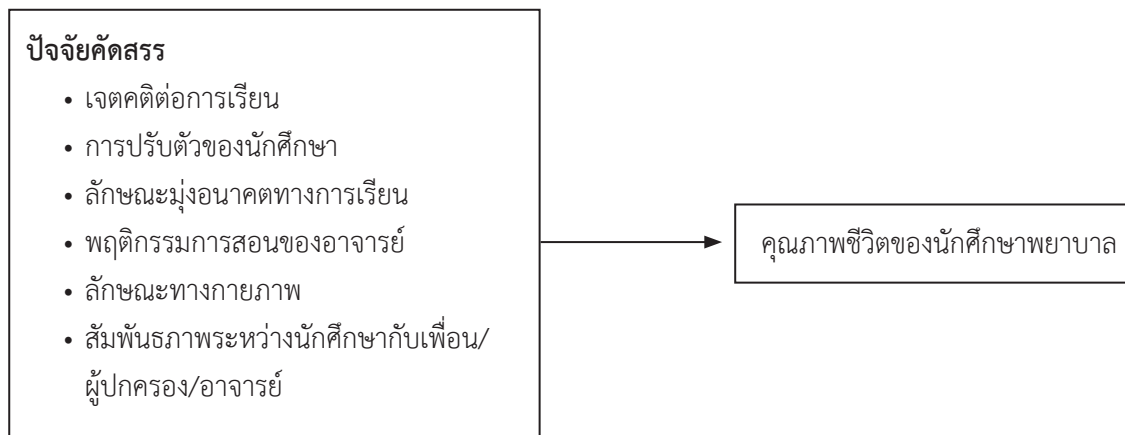
พฤติกรรมการสอนของอาจารย์ ลักษณะทางกายภาพ สัมพันธ์ภาพระหว่างนักศึกษา กับเพื่อน/ผู้ปกครอง/อาจารย์ มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตของนักศึกษาพยาบาล สถาบันอุดมศึกษาเอกชน

กรอบแนวคิดการวิจัย

จากการศึกษาทบทวนงานวิจัยทั้งในประเทศ และต่างประเทศ เกี่ยวกับคุณภาพชีวิตของนักศึกษาพยาบาล โดยใช้แนวคิดของ World Health Organization (1998) ที่ได้กำหนดคุณภาพชีวิตประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ได้แก่ คุณภาพชีวิตด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านสังคม ด้านสิ่งแวดล้อม และการศึกษาของปิยะพล ขำอุดม (2560) ที่ได้พัฒนาตัวบ่งชี้คุณภาพชีวิตของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนก เขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่าประกอบด้วย 4 องค์ประกอบหลัก คือ ด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม ด้านสิ่งแวดล้อม และองค์ประกอบย่อยได้แก่ การปรับตัวในการเรียน ความพึงพอใจในการใช้ชีวิต ความรักความผูกพันต่อวิทยาลัย เป็นต้น ดังนั้นคณะผู้วิจัยจึงศึกษาคุณภาพชีวิตของนักศึกษาพยาบาล 7 ด้าน โดยใช้แนวคิดของ World Health Organization ที่ประกอบด้วย 4 ด้านและเพิ่มอีก 3 ด้าน คือ ด้านการเรียน ความพึงพอใจในการใช้ชีวิต และความรักความผูกพันต่อสถาบัน สำหรับปัจจัยคัดสรรดังกล่าวการศึกษาของพิชฌายีวีร์ สินสวัสดิ์ และเบญจวรรณ พิทาร์ต (2559) ที่พบว่า ปัจจัยคัดสรรที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ราชบุรี มากที่สุด คือ ด้านสัมพันธ์ภาพระหว่างนักศึกษา กับผู้ปกครอง ด้านที่ส่งผลต่ำสุด คือ ด้านลักษณะทางกายภาพทางการเรียน และตัวบ่งชี้ย่อยคุณภาพชีวิตของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนก เขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือของปิยะพล ขำอุดม (2560) ดังนั้นในการวิจัยนี้

คณะผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาปัจจัยคัดสรร ได้แก่ เจตคติต่อการเรียน การปรับตัวของนักศึกษา ลักษณะมุ่งอนาคตทางการเรียน พฤติกรรมการสอนของอาจารย์ ลักษณะ

ทางกายภาพ สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษากับเพื่อน/ผู้ปกครอง/อาจารย์ โดยแสดงความสัมพันธ์ของตัวแปรต่างๆ ตามกรอบแนวคิดการวิจัยดังแผนภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงพรรณนาแบบหาความสัมพันธ์ โดยดำเนินการวิจัยดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากรที่ใช้ในการศึกษาคือ นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1-4 สถาบันอุดมศึกษาเอกชน เขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งมีจำนวนทั้งสิ้น 4 สถาบัน คือ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ ธนบุรี มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต มหาวิทยาลัยสยาม และวิทยาลัยเซนต์หลุยส์ รวม 1682 คน กลุ่มตัวอย่างคือ นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1-4 สถาบันอุดมศึกษาเอกชน เขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 324 คน จาก 4 สถาบันดังนี้ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรีจำนวน 79 คน มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิตจำนวน 53 คน มหาวิทยาลัยสยามจำนวน 92 คน และวิทยาลัยเซนต์หลุยส์จำนวน 104 คน เลือกกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น ซึ่งขนาดกลุ่มตัวอย่างคำนวณจากสูตรของยามาเน (Yamane, 1973)

2. การพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่าง โครงการวิจัย

ผ่านการพิจารณาด้านจริยธรรมโดยคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในคนของวิทยาลัยเซนต์หลุยส์ (เลขที่รับรอง E. 019/2562) คณะผู้วิจัยพิทักษ์สิทธิผู้ให้ข้อมูลโดยชี้แจงวัตถุประสงค์การวิจัย รายละเอียดของการตอบแบบสอบถาม แจ้งสิทธิ์การตอบหรือไม่ตอบแบบสอบถาม การรักษาความลับของผู้ให้ข้อมูล และเซ็นยินยอมในแบบฟอร์มการยินยอมเข้าร่วมการวิจัย (Consent form) ก่อนการเก็บรวบรวมข้อมูล

3. เครื่องมือวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามประกอบด้วย 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลลักษณะส่วนบุคคล ประกอบด้วย เพศ อายุ ชั้นปี สถาบันการศึกษา คะแนนเฉลี่ยสะสม ศาสนา เงินที่ได้รับสำหรับใช้จ่ายรายเดือน ค่าใช้จ่ายในการศึกษา สถานที่พักอาศัย

ส่วนที่ 2 ปัจจัยคัดสรร คณะผู้วิจัยได้ปรับปรุงจากแบบประเมินของพิชฌาย์วีร์ สินสวัสดิ์ และ

เบญจวรรณ พิพิทาร์ต (2559) ประกอบด้วยข้อคำถาม 45 ข้อ คือ ด้านเจตคติต่อการเรียน ด้านการปรับตัว ของนักศึกษา ด้านลักษณะมุ่งอนาคตทางการเรียน ด้านลักษณะทางกายภาพ ด้านพฤติกรรมการสอนของ อาจารย์ ด้านสัมพันธ์ภาพระหว่างนักศึกษากับผู้ปกครอง ด้านสัมพันธ์ภาพระหว่างนักศึกษากับเพื่อน และด้าน สัมพันธ์ภาพระหว่างนักศึกษากับอาจารย์ ลักษณะ คำถามเชิงบวกและเชิงลบ เป็นแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ คือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็น ด้วย และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

ส่วนที่ 3 คุณภาพชีวิตของนักศึกษาพยาบาล คณะผู้วิจัยได้ ปรับปรุงจากแบบสอบถามของ พิชฌายีวีร์ สินสวัสดิ์ และเบญจวรรณ พิพิทาร์ต (2559) ตามแนวคิดของเฮนเดอร์ชอทท์ และคณะ (Hendershott, Wright, & Henderson, 1992) และ ปิยะพล ขำอุดม (2560) ประกอบด้วยข้อคำถาม 50 ข้อ ลักษณะคำถาม เชิงบวกและเชิงลบ ลักษณะของคำตอบเป็นมาตรา ประมาณค่า 5 ระดับ คือ ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วยน้อย เห็นด้วยปานกลาง เห็นด้วยมาก และเห็นด้วยมากที่สุด

การแปลผลส่วนที่ 2 และ 3 โดยคะแนนเฉลี่ยที่ ได้แบ่งเป็น 5 ระดับ (บุญใจ ศรีสถิตยัณรากร, 2553) ดังนี้ คะแนนเฉลี่ย 1.00-1.80 หมายถึงระดับน้อยที่สุด คะแนนเฉลี่ย 1.81-2.60 หมายถึงระดับน้อย คะแนนเฉลี่ย 2.61-3.40 หมายถึงระดับปานกลาง คะแนนเฉลี่ย 3.41-4.20 หมายถึงระดับดี คะแนนเฉลี่ย 4.21-5.00 หมายถึงระดับดีมาก และการแปลความหมาย ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation coefficient) (บุญใจ ศรีสถิตยัณรากร, 2553) หรือค่า r ดังนี้

ค่า $r = 1.00$ หมายความว่า ตัวแปร มีความสัมพันธ์กันอย่างสมบูรณ์

ค่า $r > 0.70$ หมายความว่า ตัวแปร มีความสัมพันธ์กันในระดับสูง

ค่า r มีค่าระหว่าง 0.30 - 0.70 หมายความว่า

ตัวแปรมีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง

ค่า $r < 0.30$ หมายความว่า ตัวแปร มีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำ

ค่า $r = 0$ หมายความว่า ตัวแปรไม่มีความสัมพันธ์กัน

4. การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

4.1 การหาค่าความตรง (Validity) คณะผู้วิจัย นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งเป็น อาจารย์พยาบาลจำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความตรง ตามเนื้อหา ความเหมาะสมและความชัดเจนของภาษา วิเคราะห์หาค่า ดัชนีความตรง (Index of Item objective Congruence: IOC) ของปัจจัยคัดสรร ได้เท่ากับ .91 และคุณภาพชีวิตของนักศึกษาพยาบาล ได้เท่ากับ .89 ตามลำดับ

4.2 การหาความเที่ยง (Reliability) คณะผู้วิจัย นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบความเที่ยงตรงตาม เนื้อหาและแก้ไขแล้ว ไปทดลองใช้กับนักศึกษาพยาบาล มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ จำนวน 40 คน แล้วนำมาหาความเที่ยง โดยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟาของ ครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้ค่า ความเที่ยงของปัจจัยคัดสรร เท่ากับ .96 และคุณภาพ ชีวิตของนักศึกษาพยาบาล ได้เท่ากับ .95 ตามลำดับ

5. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ภายหลังที่ติดต่อประสานงานและขออนุญาต จากสำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษาเอกชน ทำนอทธิการบดี คณะบดีคณะพยาบาลศาสตร์ อาจารย์ ประจำชั้น เริ่มเก็บข้อมูลตั้งแต่เดือนตุลาคม-ธันวาคม 2562 โดยคณะผู้วิจัยแจ้งวัตถุประสงค์ จำนวนกลุ่ม ตัวอย่างแต่ละชั้นปีของแต่ละสถาบัน การพิทักษ์สิทธิ กลุ่มตัวอย่าง จากนั้นอาจารย์ประจำชั้นแต่ละชั้นปี สุ่มตัวอย่างนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1-4 ตามจำนวน ที่ระบุเพื่อตอบแบบสอบถาม แล้วจึงรวบรวมส่งกลับคืน ให้คณะผู้วิจัย ภายหลังจากที่ได้รับแบบสอบถามกลับคืน คณะ ผู้วิจัยตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบ ถามทุกฉบับ

สามารถนำมาวิเคราะห์ข้อมูลได้ทั้งหมด 324 ฉบับคิดเป็น ร้อยละ 100

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล โดยหาค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ความถี่ ร้อยละของข้อมูลส่วนบุคคล คะแนนเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์หาความสัมพันธ์โดยใช้สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient)

ผลการวิจัย

ลักษณะกลุ่มตัวอย่างนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1-4 ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงร้อยละ 94.44 นับถือศาสนา

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับปัจจัยคัดสรรต่อคุณภาพชีวิตนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1-4 สถาบันอุดมศึกษาเอกชน เขตกรุงเทพมหานคร (n=324)

ปัจจัยคัดสรร	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)	ระดับ
เจตคติต่อการเรียน	4.51	.45	ดีมาก
การปรับตัวของนักศึกษา	3.88	.46	ดี
ลักษณะมุ่งอนาคตทางการเรียน	4.26	.49	ดีมาก
พฤติกรรมการสอนของอาจารย์	4.18	.57	ดี
ลักษณะทางกายภาพ	3.54	.62	ดี
สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษาด้วยกัน	4.09	.43	ดี
สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษากับอาจารย์	3.86	.55	ดี
สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษากับผู้ปกครอง	4.63	.48	ดีมาก

คุณภาพชีวิตของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1-4 สถาบันอุดมศึกษาเอกชน เขตกรุงเทพมหานคร ในแต่ละรายด้านและโดยรวม พบว่า คุณภาพชีวิตโดยรวมของนักศึกษาพยาบาลอยู่ในระดับดี ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.87 (SD=.38) คุณภาพชีวิตของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1 มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ 3.97 (SD=.36) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า นักศึกษาพยาบาลแต่ละชั้นปีและ

พุทธ ร้อยละ 91.67 ค่าใช้จ่ายในการศึกษาเป็นเงินจากครอบครัวร้อยละ 48.80 เงินที่ได้รับใช้จ่ายรายเดือนระหว่าง 4,001-6,000 บาทร้อยละ 53.80 อยู่หอพักนักศึกษาภายในสถาบันร้อยละ 58.20 และคะแนนเฉลี่ยสะสม 3-3.5 คิดเป็นร้อยละ 45.80 โดยมีค่าเฉลี่ยปัจจัยคัดสรรต่อคุณภาพชีวิตนักศึกษาพยาบาลที่อยู่ในระดับดีมาก ได้แก่ สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษากับผู้ปกครอง เจตคติต่อการเรียน และลักษณะมุ่งอนาคตทางการเรียน ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.63, 4.51 และ 4.26 ตามลำดับ ค่าเฉลี่ยต่ำสุดเท่ากับ 3.54 คือ ลักษณะทางกายภาพ อยู่ในระดับดี (ดังตารางที่ 1)

รวมทุกชั้นปี ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเหมือนกัน คือ ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.37, 4.29, 4.39, 4.32, และ 4.34 ตามลำดับ ซึ่งอยู่ในระดับดีมาก ค่าเฉลี่ย ต่ำสุดเหมือนกัน คือ ด้านสิ่งแวดล้อม ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.42, 3.25, 3.16, 3.38, และ 3.30 ตามลำดับ อยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้นนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1 ที่อยู่ในระดับดี (ดังตารางที่ 2)

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานคุณภาพชีวิตนักศึกษาพยาบาล สถาบันอุดมศึกษาเอกชน เขตกรุงเทพมหานคร ในแต่ละชั้นปีและโดยรวม

คุณภาพชีวิต	น.ศ.พยาบาล ชั้นปีที่ 1 (n=82)		น.ศ.พยาบาล ชั้นปีที่ 2 (n=80)		น.ศ.พยาบาล ชั้นปีที่ 3 (n=79)		น.ศ.พยาบาล ชั้นปีที่ 4 (n=83)		น.ศ.พยาบาล รวม 4 ชั้นปี (n=324)	
	\bar{X} (SD)	ระดับ	\bar{X} (SD)	ระดับ	\bar{X} (SD)	ระดับ	\bar{X} (SD)	ระดับ	\bar{X} (SD)	ระดับ
ด้านสุขภาพร่างกาย	4.07 (.38)	ดี	3.95 (.44)	ดี	3.94 (.45)	ดี	3.94 (.37)	ดี	3.98 (.41)	ดี
ด้านจิตใจและอารมณ์	4.18 (.48)	ดี	4.03 (.51)	ดี	4.24 (.43)	ดีมาก	4.25 (.48)	ดีมาก	4.17 (.48)	ดี
ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม	4.37 (.49)	ดีมาก	4.29 (.47)	ดีมาก	4.39 (.45)	ดีมาก	4.32 (.51)	ดีมาก	4.34 (.48)	ดีมาก
ด้านสิ่งแวดล้อม	3.42 (.47)	ดี	3.25 (.59)	ปานกลาง	3.16 (.55)	ปานกลาง	3.38 (.52)	ปานกลาง	3.30 (.54)	ปานกลาง
ด้านการเรียน	3.86 (.56)	ดี	3.68 (.55)	ดี	3.62 (.53)	ดี	3.68 (.50)	ดี	3.71 (.54)	ดี
ความพึงพอใจในการใช้ชีวิต	3.80 (.51)	ดี	3.58 (.63)	ดี	3.48 (.64)	ดี	3.57 (.60)	ดี	3.61 (.61)	ดี
ความรักความผูกพันต่อสถาบัน	4.12 (.53)	ดี	3.88 (.66)	ดี	4.00 (.67)	ดี	4.04 (.62)	ดี	4.01 (.63)	ดี
โดยรวม	3.97 (.36)	ดี	3.81 (.41)	ดี	3.83 (.38)	ดี	3.88 (.36)	ดี	3.87 (.38)	ดี

ปัจจัยคัดสรร ได้แก่ พฤติกรรมการสอนของ อาจารย์ ลักษณะทางกายภาพ การปรับตัวของนักศึกษา เจตคติต่อการเรียน ลักษณะมุ่งอนาคตทางการเรียน สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษากับอาจารย์/เพื่อน/ ผู้ปกครอง มีความสัมพันธ์ทางบวกระดับปานกลางกับ คุณภาพชีวิตของนักศึกษาพยาบาล สถาบันอุดมศึกษา เอกชน เขตกรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01 ($r=.642, .585, .515, .475, .445, .568, .495$, และ $.329$) ตามลำดับ (ดังตารางที่ 3)

ตารางที่ 3 ความสัมพันธ์ระหว่างเจตคติต่อการเรียน การปรับตัวของนักศึกษา ลักษณะมุ่งอนาคตทางการเรียน พฤติกรรมการสอนของอาจารย์ ลักษณะทางกายภาพ สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษากับเพื่อน/ ผู้ปกครอง/อาจารย์ กับคุณภาพชีวิตของนักศึกษาพยาบาล สถาบันอุดมศึกษาเอกชน เขตกรุงเทพมหานคร (n=324)

ปัจจัยคัดสรร	คุณภาพชีวิตของนักศึกษาพยาบาล
พฤติกรรมการสอนของอาจารย์	.642**
ลักษณะทางกายภาพ	.585**
การปรับตัวของนักศึกษา	.515**
เจตคติต่อการเรียน	.475**
ลักษณะมุ่งอนาคตทางการเรียน	.445**
สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษากับอาจารย์	.568**
สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษากับเพื่อน	.495**
สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษากับผู้ปกครอง	.329**

** $p < .01$

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยที่พบว่า ปัจจัยคัดสรร ได้แก่ พฤติกรรมการสอนของอาจารย์ ลักษณะทางกายภาพ การปรับตัวของนักศึกษา เจตคติต่อการเรียน ลักษณะ มุ่งอนาคตทางการเรียน สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษา กับ อาจารย์/เพื่อน/ผู้ปกครอง มีความสัมพันธ์ทางบวกระดับ ปานกลางกับคุณภาพชีวิตของนักศึกษาพยาบาล สถาบัน อุดมศึกษาเอกชน เขตกรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .01 ปัจจัยคัดสรรต่อคุณภาพชีวิต นักศึกษาพยาบาลที่อยู่ในระดับดีมาก ได้แก่ สัมพันธภาพ ระหว่างนักศึกษากับผู้ปกครอง เจตคติต่อการเรียน และ ลักษณะมุ่งอนาคตทางการเรียนค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.63, 4.51 และ 4.26 ตามลำดับ ค่าเฉลี่ยต่ำสุดเท่ากับ 3.54 คือ ลักษณะทางกายภาพ อยู่ในระดับดี สอดคล้องกับ ผลการศึกษาของพิชฌาย์วีร์ สีนสวัสดิ์ และเบญจวรรณ พิพิฑารต์ (2559) ที่พบว่าปัจจัยด้านพฤติกรรมการสอน ของอาจารย์ ด้านสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษา กับเพื่อน ด้านลักษณะมุ่งอนาคตทางการเรียน ด้านสัมพันธภาพ ระหว่างนักศึกษา กับอาจารย์ ด้านเจตคติต่อการเรียน ด้านสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษา กับผู้ปกครอง ด้าน การปรับตัวของนักศึกษาและด้านลักษณะทางกายภาพ ทางการเรียนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับคุณภาพชีวิต ของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ราชบุรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้ เนื่องจากการที่นักศึกษาพยาบาลมีเจตคติที่ดีต่อ การเรียน ซึ่งเป็นความรู้สึกรักของนักศึกษาที่มีต่อการเรียน พยาบาล ความภาคภูมิใจ ความมั่นใจในการประกอบ วิชาชีพการพยาบาล การคิดตัดสินใจ แก้ปัญหา และ ความสามารถในการนำความรู้ประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน จึงมีผลต่อคุณภาพชีวิตของนักศึกษาพยาบาล การปรับตัวของนักศึกษาที่ดีจะสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิต นักศึกษา เพราะลักษณะการปรับตัวของนักศึกษา พยาบาลที่ดีจะสามารถหาแนวทางการแก้ไขปัญหา

ที่เกิดขึ้นในการเรียน และการดำเนินชีวิตในสถาบัน เมื่อมีภาวะไม่สบายใจ ปัญหาการเรียน และการทำกิจกรรม ในสถาบัน สำหรับลักษณะมุ่งอนาคตทางการเรียนซึ่งเป็น ความต้องการของนักศึกษาพยาบาลที่มีต่อการ เรียนวิชาชีพการพยาบาล เพื่อพัฒนาตนเองในอนาคต ทางด้านการทำงาน ความตั้งใจศึกษา การศึกษาค้นคว้า เพิ่มเติมและการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นจึงสัมพันธ์กับ คุณภาพชีวิตของนักศึกษาพยาบาลด้วยเช่นกัน ทางด้าน พฤติกรรมการสอนของอาจารย์ ที่มีลักษณะการจัดการ เรียนการสอนของอาจารย์ โดยการชี้แจงวัตถุประสงค์ จัดกิจกรรมการเรียนการสอน ใช้เทคนิค วิธีการสอน สื่อ/อุปกรณ์การสอนที่หลากหลาย การประเมินผล การจัดบรรยากาศการเรียนการสอนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ส่งเสริมกระบวนการคิด โดยมีการสอดแทรกคุณธรรม และค่านิยมที่ดี เพื่อให้นักศึกษาพยาบาลเกิดผลลัพธ์ การเรียนรู้ที่ดีนั้นจึงส่งผลให้นักศึกษาพยาบาลมีคุณภาพ ชีวิตที่ดี ส่วนด้านลักษณะทางกายภาพที่เกี่ยวข้องกับ สภาพแวดล้อมและสิ่งอำนวยความสะดวกที่สถาบันจัด ให้เพื่อให้ให้นักศึกษาพยาบาลได้รับประโยชน์ต่อการดำรง ชีวิตและการเรียนการสอน ประกอบด้วยสื่อ/อุปกรณ์ ห้องเรียน เครื่องคอมพิวเตอร์ เว็บไซต์ สารสนเทศ ห้องสมุด ตลอดจนบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ก่อให้ นักศึกษาพยาบาลมีคุณภาพชีวิตที่ดี ในส่วนสัมพันธภาพ ระหว่างนักศึกษา กับเพื่อน/ผู้ปกครอง/อาจารย์ เป็นพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน การให้กำลังใจ ให้คำปรึกษา แนะนำ การอยู่ร่วมกัน มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และยอมรับความแตกต่าง ของบุคคล เป็นความรู้สึกที่ดีต่อกัน จึงส่งผลต่อคุณภาพชีวิต นักศึกษาพยาบาลในทางที่ดี

คุณภาพชีวิตโดยรวมของนักศึกษาพยาบาลชั้น ปีที่ 1-4 อยู่ในระดับดี ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.87 ซึ่งคุณภาพ ชีวิตของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1 มีค่าเฉลี่ยสูงสุด

เท่ากับ 3.97 (SD = .36) สอดคล้องกับผลการศึกษาของจินตนา กิ่งแก้ว และณัฐธยาน์ บุญมาก (2561) ที่พบว่าคุณภาพชีวิตโดยรวมของนักศึกษาพยาบาล มหาวิทยาลัยเฉลิมกาญจนา จังหวัดศรีสะเกษ มีคะแนนเฉลี่ยรวมทุกชั้นปีอยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 3.76$, SD = 0.78) โดยนักศึกษาชั้นปีที่ 1 มีคะแนนเฉลี่ยรวมสูงสุด การที่นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1 มีคุณภาพชีวิตโดยรวมสูงกว่านักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 2-4 อาจเนื่องจากนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1 มีการเรียนการสอนเฉพาะภาคทฤษฎี และบางรายวิชาเรียนร่วมกับนักศึกษาคณะอื่นๆ ยังไม่มีการฝึกปฏิบัติการพยาบาลบนหอผู้ป่วย ซึ่งการฝึกปฏิบัติงานของนักศึกษาพยาบาลบนหอผู้ป่วยจำเป็นต้องเผชิญกับความเจ็บป่วย ความทุกข์ทรมานของผู้อื่นและยังเผชิญกับภาวะสุขภาพของตนเองโดยตรง ที่มีผลมาจากการใกล้ชิดกับผู้ป่วย ความเสี่ยงติดเชื้อ ทั้งยังเผชิญกับความตึงเครียดจากญาติผู้ป่วย อาจารย์นิเทศ และงานที่ต้องรับผิดชอบ อาจส่งผลถึงการพักผ่อนที่ไม่เพียงพอ เพราะปฏิบัติงานตั้งแต่เช้า หรืออยู่เวร การรับประทานอาหารไม่ตรงเวลาหรือไม่เหมาะสม เป็นต้น จึงอาจเป็นสาเหตุหนึ่งที่มีผลต่อการดูแลสุขภาพและคุณภาพชีวิตของนักศึกษาพยาบาล ทำให้มีความวิตกกังวล กลัวและเครียดได้ ดังการศึกษาของมาลีวัล เลิศสาครศิริ (2558) ที่พบว่า ความเครียดของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 3 โดยรวมอยู่ในระดับเครียดปานกลาง และวิธีการจัดการความเครียดขณะฝึกปฏิบัติงานห้องคลอดโดยรวมอยู่ในระดับมาก นอกจากนี้ยังพบว่าทำให้มีการเปลี่ยนแปลงในชีวิตประจำวัน จากการมีประสบการณ์การฝึกปฏิบัติงานในห้องคลอด คือ แบบแผนการนอนหลับ และแบบแผนการรับประทานอาหารเปลี่ยนไป เช่นเดียวกับการศึกษาของจงกลวรรณ มุสิกทอง, อรวรรณ ศรียุคตศุท, รัตนาภรณ์ คงคาม, และนาตยา แสงวิชัยภัทร (2553) ที่พบว่านักศึกษาคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดลจำนวน 258 คน มีพฤติกรรมการรับประทานอาหาร

โดยรวมไม่เหมาะสม ร้อยละ 30 ของนักศึกษามีดัชนีมวลกายต่ำกว่าเกณฑ์ปกติ และนักศึกษาร้อยละ 11 มีน้ำหนักตัวเกินจนถึงอ้วน และการศึกษาของศิวพรทองสุข, พรธรวดี พุฒวัฒน์ และพิศสมัย อรทัย (2556) ที่พบว่านักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1 ที่ยังไม่ได้ฝึกปฏิบัติการพยาบาลจะมีพฤติกรรมการรับประทานอาหารเหมาะสมกว่าชั้นปีที่ 2-4 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ นอกจากนี้จากผลการวิจัยที่พบว่า คุณภาพชีวิตของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1-4 เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า นักศึกษาพยาบาลแต่ละชั้นปีและรวมทุกชั้นปีด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเหมือนกัน คือ ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม ซึ่งอยู่ในระดับดีมาก ค่าเฉลี่ยต่ำสุดเหมือนกันในนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1-4 คือ ด้านสิ่งแวดล้อม อยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้นนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1 ที่อยู่ในระดับดี สอดคล้องกับผลการศึกษาของของพิชฌาย์วีร์ สิ้นสวัสดิ์ และเบญจวรรณ พิพฑารัต (2559) ที่พบว่า ด้านที่มีค่าสูงสุด คือ ด้านความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น ทั้งนี้เนื่องจากนักศึกษาพยาบาลส่วนใหญ่อยู่หอพักนักศึกษาภายในสถาบัน จึงมีกิจกรรมร่วมกับเพื่อนในคณะเดียวกันหรือเพื่อนนักศึกษาคณะอื่นหรืออาจารย์ สามารถใช้ชีวิตร่วมกับบุคคลอื่นได้อย่างมีความสุข มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ไม่มีการขัดแย้งกันอย่างรุนแรง ระหว่างเพื่อน อาจารย์ รวมถึงบุคคลในครอบครัว อย่างไรก็ตามไม่สอดคล้องกับการศึกษาของพรรณิการ์ พุ่มจันทร์ (2560) ที่ศึกษาและเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตของนักศึกษาแพทย์ ชั้นปริญญาตรี คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล พบว่า นักศึกษาแพทย์มีคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับดี ได้แก่ ด้านการบริการที่ได้รับจากมหาวิทยาลัย ด้านชีวิตการเรียน ด้านชีวิตสังคมและด้านที่อยู่อาศัย ส่วนด้านความสัมพันธ์กับบุคคลอื่นอยู่ในระดับปานกลาง และการศึกษาของครูช และคณะ (Cruz et al., 2018) เกี่ยวกับคุณภาพชีวิตของนักศึกษาพยาบาล จำนวน 2012 คน จาก 9 ประเทศ

คือ ซิลี อียิปต์ กรีก ฮองกง อินเดีย เคนยา โอมาน ซาอุดีอาระเบีย และสหรัฐอเมริกา ผลการศึกษาพบว่า คุณภาพชีวิตโดยรวมสูงสุดในด้านสุขภาพร่างกาย คะแนนต่ำสุดในด้านสังคม

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

ปัจจัยคัดสรรต่างๆ ได้แก่ พฤติกรรมการสอนของอาจารย์ ลักษณะทางกายภาพ การปรับตัวของนักศึกษา เจตคติต่อการเรียน ลักษณะมุ่งอนาคตทางการเรียน สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษากับอาจารย์/เพื่อน/ผู้ปกครอง มีความสัมพันธ์ทางบวกระดับปานกลางกับคุณภาพชีวิตของนักศึกษาพยาบาล ดังนั้นการที่จะพัฒนาส่งเสริมคุณภาพชีวิตนักศึกษาพยาบาล ต้องคำนึงถึงปัจจัยที่ได้ศึกษาดังกล่าวให้ครอบคลุม ทั้งด้านกายภาพ อาจารย์ในการจัดการเรียนการสอนและการสร้างสัมพันธภาพ รวมถึงสภาพแวดล้อม ลักษณะของนักศึกษาให้มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนและการปรับตัว โดยจัดกิจกรรมดังกล่าวให้กับนักศึกษาตั้งแต่ นักศึกษาอยู่ชั้นปีที่ 1

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

ควรศึกษาในลักษณะ Mixed method research ที่ผสมผสานระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ การทำนายนายปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตนักศึกษาพยาบาล หรือการพัฒนาโปรแกรมการเรียนการสอน และกิจกรรมเพื่อส่งเสริมคุณภาพชีวิตนักศึกษาพยาบาล

กิตติกรรมประกาศ

คณะผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณอธิการบดี วิทยาลัยเซนต์หลุยส์ ที่ได้กรุณาส่งเสริมและสนับสนุนงบประมาณในการวิจัยครั้งนี้

เอกสารอ้างอิง

- จงกลวรรณ มุสิกทอง, อรวรรณ ศรียุคศุภ, รัตนาภรณ์ คงคาม, และนาตยา แสงวิชัยภัทร. (2553). ความรู้ทางโภชนาการ ทักษะคิตต่ออาหาร พฤติกรรมการรับประทานอาหาร และภาวะโภชนาการของนักศึกษาพยาบาล คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล. *วารสารพยาบาลศาสตร์*, 28(3), 40-49.
- จินตนา กิ่งแก้ว, และณัฐธยาน์ บุญมาก. (2561). คุณภาพชีวิตของนักศึกษาพยาบาล มหาวิทยาลัยเฉลิมกาญจนา จังหวัดศรีสะเกษ. *วารสารโรงพยาบาลสกลนคร*, 21(3), 105-117.
- ฉลองรัฐ อินทรีย์. (2554). *รายงานการวิจัยคุณภาพชีวิตของนักศึกษาพยาบาล ในสถาบันการศึกษาเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย*. อุดรธานี: มหาวิทยาลัยราชธานี วิทยาเขตอุดรธานี.
- บุญใจ ศรีสถิตย์นรากร. (2553). *ระเบียบวิธีการวิจัยทางพยาบาลศาสตร์* (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: ยูแอนดีไอ อินเตอร์มีเดีย.
- ปิยะพล ขำอุดม. (2560). *การพัฒนาตัวบ่งชี้คุณภาพชีวิตของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนก เขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ*. ปริญญาานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา, นครราชสีมา.
- พรรณนิการ์ พุ่มจันทร์. (2560). การศึกษาคุณภาพชีวิตของนักศึกษาแพทย์ ชั้นปรีคลินิก คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล. *เวชบันทึกศิริราช*, 10(1), 10-17.

- พิชญาวีร์ สิ้นสวัสดิ์, และเบญจวรรณ พิพทาร์ด. (2559). ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยคัดสรรกับคุณภาพชีวิตนักศึกษาพยาบาลวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ราชบุรี. *วารสารเกื้อการุณย์*, 23(1), 7-20.
- มาลีวัล เลิศสาครศิริ. (2558). ความเครียดและการจัดการความเครียดของนักศึกษาพยาบาลขณะฝึกปฏิบัติงานห้องคลอด. *วารสารเกื้อการุณย์*, 22(1), 7-16.
- ศิวาพร ทองสุข, พรรณวดี พุฒวัฒน์, และพิศสมัย อรทัย. (2556). พฤติกรรมสร้างเสริมสุขภาพของนักศึกษาพยาบาลรามธิบดี. *รามธิบดีพยาบาลสาร*, 18(2), 178-189.
- สำนักนายกรัฐมนตรี. (2553). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2553*. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.
- Cruz, J.P., Felicilda-Reynaldo, R.F.D., Lam, S.C., Machuca Contreras, F.A., John Cecily., H.S., & Papathanasiou, I.V., et al. (2018). Quality of life of nursing students from nine countries: A cross-sectional study. *Nurse Educ Today*, Jul, 66, 135-142. doi: 10.1016/j.nedt.2018.04.016. Epub 2018 Apr 20.
- Hendershott, A. B., Wright, S. P., & Henderson, D. (1992). Quality of life correlates for University Students. *National Association of Student Personnel Administrators Journal*, 30(1), 11-19.
- World Health Organization. (1998). WHO-BREF: *Introduction, administration, scoring and generic version of the assessment*. Geneva: WHO.
- Yamane, T. (1973). *Statistics, An introductory Analysis*. 3rd ed. New York, NY: Harter & Row.

